Nedret Mahmut-Enver Mahmut, Bozcigit, Kriterion Kitap Üyı, Bucureşti, 1988, 259 s.

Ayşe YÜCEL

Coğrafi konum itibariyle yüzyıllardan beri Doğu ile Batı arasında bir köprü vazifesi gören Balkan yarımadasında yüzbinlerce Türk yaşamaktadır.

XIV. yüzyılda Osmanlı Türklerinin Balkanlardaki egemenlikleriyle Yunanlılar, Bulgarlar, Sırplar, Romenler Türk idaresinin geniş müsamahasıyla uzun yıllar birarada yaşadılar.

Bugün Bulgaristan, Yunanistan ve Romanya topraklarında yaşayan Türk ise müsamahadan uzak, insanca yaşama mücadelesinin yanısıra dınini, dilini ve adını korumak için mücadele vermektedirler. Türk kültürü için verilen bu mücadelenin öncülüğünü yapan ilim adamlarını, araştırmacıları unutmayıp her fırsatta Türk âlemine tanıtılmaları gerektiği kanaatindeyiz.

Dobruca Türklerinden olan Nedret - Enver Mahmut çifti ülkemizde de tanınmaktadır. Halk edebiyatı sahasında yaptıkları çalışmalarına bir yenisini daha ekleyerek Türk kültürüne kazandırmışlardır. Dobruca ve yöresinden derlenen Türk destanları «Bozcigit» adı altında bir kitap haline getirilmiştir.

Nedret - Enver Mahmut'un hazırladığı Bozcigit şu ana başlıklar altında işlenmiştir: **Giriş:** 'Dobruca Tatarlarının Destanları' başlığını taşımakta olup Dış Türklerden ve kültürlerinden bahsedilmektedir.

I. Bölüm: 'Batırlık Masalları': Edege Batır, Şora Batır, Adel Sultan, Bayböri ulı Beyrek Batır, Aysıl ulı Amet Batır, Kıylap Batır adlı desranları,

II. Bölüm: 'Aşk-sevda Masalları': Bozcigit, Tayır man Zöre, Kozıkörpoş man Bayansıluw, Arız man Kamber, Yusuf man Zuleyha adlı destanları içine alır.

«Dobruca Tatarlarının Destanları» başlığı ile verilen eserin giriş bölümünde, Romanya'da yaşayan Türklerin destanları hakkında teferruatlı bilgiler verilmektedir. (Konuları, varyantları ve farklı yerlerde bulunan Türklerin benzer destanlarından bahsediliyor.)

Dobruca Tatarları sözlü edebiyatının en çok söylenen, hem de en çok yayılan türü olan masallarını toplayıp, bir kaç varyantını birbiri ile karşılaştıran Nedret - Enver Mahmut, bu çalışmayı gelecek nesillere öz soyunu tanıtması, terbiyevî bir rol oynaması ile birlikte bu malzemelerin, başka Türk boylarının folklorunun bazı noktalarını aydınlatması için hazırladıklarını ifade ediyorlar.

XIV. - XVII. yüzyıllar arasında Altun Ordu Devleti'nin çökmeye başlamasından sonra kurulan devletlerin Tuna ile İrtiş ırmakları arasındaki mekanda geçen olayları anlatan Dobruca Destanları bu topraklarda kurulan devletlerin ictimâî - sosyal sistemlerini, gelenek ve göreneklerini, kahramanlıkların dile getirirler.

Dobruca destanlarının özelliklerini örneklerle sıralayan Mahmutlar, bunların önemini şu sözlerle noktalıyorlar: «Bu kitabın içinde toplanan cevher ya da elmas taşları, kısaca halkımızın zekâsı, hazinesi dediğimiz onlar olmasalardı, bu gün güneş ışığını göremeyecektik.»

Bozcigit'in girişten sonraki ilk bölümünde altı tane kahramanlık masalı vardır. Bunlar nazım - nesir karışık olarak verilmiştir. İkinci bölümde yine nazım - nesirden oluşan beş sevda masalı bulunmaktadır.

Eserin sonuna ise küçük bir sözlük ilâve edilmiştir.

Halk edebiyatı sahasındaki değerli çalışmalarıyla edebiyat dünyamıza yeni ufuklar açan Nedret - Enver Mahmut'u bu eserlerinden dolayı kutluyor, başarılı çalışmalarının devam etmesini diliyoruz. Ümit ederiz ki bu çalışmalar en kısa zamanda Türkiye Türkçesine kazandırılır.